

14.1943 - 29.12.43

1.4.1943.

Tied.2.

NEW
S

Ilmoitus No 318 A.

1. Washingtonista Madridiin, 29.3.1943.

Erittäin kiireellinen.

Eräät täkääiset kommentoijat levittävät juttua, että kaikki

espanjalaiset laivat on kutsuttu takaisin.

SEHKÖTTÄKÄÄ heti tietonne asiasta.

Hull.

2. Helsingistä Washingtoniin, 19.3.43.
Suomen Filmiliitto, johon kuuluvat tärkeimmät kotimaiset tuottajat, on koettanut rajoittaa amerikkalaisten filmien esittämistä tai ehkäistä sen kokonaan eväämällä suomalaisten filmien saannin amerikkalaisten filmien esittäjiltä. Ko. toimenpide aiheutti sosialidemokraattisten kansanedustajain vastalauseen viime kuussa tehtyyn esitykseen. Tämän päivän lehdet kertovat, että eduskunnan sivistysvaliokunta on havainnut menettelyn merkitsevän sopimatonta painostusta asiassa, joka kuuluu ensi sijassa hallitukselle ja on kehoittanut hallitusta tarkoin tutkimaan tilannetta ja korjaamaan sen. Ko. toimenpide sattuu mielenkiintoisella tavalla yhteen Kansainvälisen Filmikamarin saksalaisen johtajan K. Meserin Helsinkiin tulon kanssa. Suomen Filmiliitto on ko. filmikamarin haaraosasto.
McClintock.
3. Helsingistä Washingtoniin, 20.3.43.
Sanomani No 403, 9.3. ja No 409, 10.3.
Ulkoministeri sanoi tänään ryhtyneensä toimenpiteisiin, jotka koskevat yllä olevissa sanomissa mainitun kesänviettopaikan vuokraamista. Hän mainitsi, että kysymys ensi kesän purjehduksestani on vaikeampi, mutta että hän parhaillaan yrittää järjestää sitä ja on "optimistinen". Kiitin tri Ramsay'ta sekä ulkoministerinä että Hyländska Jaktklubben'in päällikkönä.
McClintock.
4. Helsingistä Washingtoniin, 20.3.43. 452
Amerikan suomenkielisten, BBC:n välityksellä tapahtuvien radiolähetysten vaikutus on kasvamassa. On mielenkiintoista huomata, että lehdistö seuraa nyt tarkoin noita lähetystiä, esim. Helsingin Sanomat esitti eilen laajan maininnan maalisk. 16.p:n lähetyksestä samoin kuin sosialidemokraat-

tien äänenkannattaja Sosialidemokraatti. Juuri tuon lähetyksen sisällön "kriteerio"-argumentti oli hyvin valittu, koska - kuten on jonkin aikaa ollut nähtävissä - käytännöllisesti katsoen kaikki, mikä Suomen lehdissä on kirjoitettu sodanjälkeisistä suunnitelmista, on perustunut yhtyneiden kansakuntien otaksuttuun voittoon, vaikkakin suomalaiset hartaasti toivovat, että Saksa löisi ensin Venäjän, ennen kuin itse sortuu. Se, että Eden on parhaillaan Yhdysvalloissa, saa epäilemättä suomalaiset kuuntelemaan ko. lähetyksiä vieläkin suuremmalla tarkkaavaisuudella. Heidän nykyinen aavistelunsa näyttää lyhyesti esitetyn tämännämaisen Uuden Suomen pääkirjoituksessa, jossa korostetaan, että Yhdysvaltain yleinen mielipide - samoin kuin hallituskin - edelleen luottaa Atlantin julistuksen periaatteisiin, mutta että pakko rauhoittaa Venäjää saattaa pienet kansat vaaranalaiseen asemaan. Lehdessä sanottiin: "Anglosaksien pyrkiessä pitämään Neuvostoliiton sodassa, saavat pienet kansat epäilemättä toimia vaihtorahana. Tietoja Eden'in neuvotteluista Amerikassa odotetaan sen vuoksi pahoin entein". Tuo on selvästi Berliinin propogandan mukaista ja sen yhtäläisyydestä Göbbelsin puheeseen voitaisiin hyvin huomauttaa Amerikan lähetyksessä.

McClintock.

5. Helsingistä Washingtoniin, 24.3.43.

Protokollapöytäkirjan saattamana suoritin tänään kohteliaisuuskäyntini pääministeri Linkomiehen luo. Hän korosti sitä vilpitöntä ystävyyttä ja ystävällistä suhdetta, jota Suomen kansa ja hänen hallituksensa on ylläpitänyt Yhdysvaltoihin, sen kansaan ja hallitukseen.

McClintock.

Helsingistä Washingtoniin, 24.3.43. 471
Sotatiedotustoimistolle.
Kts. sanomaani No 452, 20.3. Eri lähteiden nojalla, jotka
edustavat etupäässä Helsingin sivistynyttä keskiluokkaa, teemme sen joh-
topäätöksen, että radio-ohjelmaan "Amerikka puhuu Suomelle" voitaisiin
tehdä muutamia parannuksia. Huomautetaan, että vastakohtana BBC:n suo-
menkieliselle lukijalle, naiselle, joka nähtävästi sängen sivistyneen ihmisen
tavoin, on niillä kahdella miehellä, jotka puhuvat suomea New Yorkin
lähetyksissä, selvästi sivistymätön näntämistapa ja varsinkin b:n ja ä:n
näntäminen tuntuu olevan heille vaikeata. Minulle on kerrottu, että hei-
dän tapansa käyttää ko. konsonantteja on samanlainen kuin jonkun tšekäläi-
sen sivistymättömän talonpojan. Samaten on lausuttu huomautuksia siitä
tapaa vastaan, että "Amerikka puhuu Suomelle"-ohjelma esitetään kahden
miehen välisen keskustelun muodossa. Ilmeisesti jotkut tšekäläiset kuunte-
lijat ovat aika ajoin olleet epävarmoja siitä, kumpi puhuu ja haluaisi-
vat kuulla mieluummin yhden äänen kuin kaksi. Vakavampi tuohon keskus-
telutyyliin kohdistuva arvostelu on se, että Moskovan radio käyttää suo-
menkielisissä lähetyksissään samaa systeemiä ja herkistä suomalaisista
näyttävät siten meidän ohjelmamme olevan 'samaa maata' kuin Moskovan.
Sisälltään nähden on huomautettu, että Amerikan ohjelmassa luetaan uutisia
melko järjettömästi, ikäänkuin suomalaiset olisivat täysin tietämättömiä
siitä, mitä maailmassa tapahtuu. Toisaalta sellainen tieto kuin puola-
laisen pakkotyövoiman saapuminen Suomeen on tehnyt täällä syvän vaikutuk-
sen, koska sensuuri on ehkäissyt sen pääsemisen julkisuuteen. Yleensä
näyttämään oltavan sitä mieltä, että BBC:n suoranaissilla - tai miltei suora-
naissilla - uutislähetyksillä on täällä suurempi vaikutus kuin meidän
ohjelmillamme, joiden sanotaan olevan puoleksi kuvausta Amerikan sota-
pommistelusta ja puoleksi uutisia. On myös viitattu siihen, että

uudet päivittäiset suomenkieliset lähetykset, jotka kuullaan tällä
12.45 - 13.00 Suomen aikaa, eivät luultavasti kerää niin suurta kuulija-
kuntaa kuin jos ne olisivat kuultavissa klo 18:n jälkeen. Suomalaiset
syövät lounasta aikaisin ja ovat tavallisesti ahkerassa työssä klo 13.
Maanantain, keskiviikon ja perjantain lähetysten, jotka ovat 18.45-19.00
Suomen aikaa, pitäisi osua ihanteelliseen aikaan, koska suomalaiset taval-
lisesti syövät päivällistä n. klo 17.

Hall.

Toistettu Lontooseen ja Tukholmaan ja pyydetty, että Tikander, joka puhuu
sujuvasti suomea, kuuntelisi "Amerikka puhuu Suomelle"-ohjelmia.

McClintock.

7.

Washingtonista Helsinkiin, 18.3.45.

Erikoisena poikkeuksena tulee hallitus kustantamaan bensiinin ja öljyn,
jonka lähetyksen henkilökunta kuluttaa yksityisautoissaan käyttäessään
niitä paikallisliikenteessä puhtaasti virkaasioiden toimittamiseen.

10.

Kuitenkaan ei ko. oikeus asunnon ja virkapaikan välisen liikenteen osalta
ulotu muihin henkilöihin kuin lähettämiseen tai asiainhoitajaan huomioon
ottaen rajoittavan määräyksen, joka on sisältynyt useitten viime vuosien
ajan rahaston ja postitoimiston vuosimäärärahaa koskeviin asetuksiin.
Lähetäkää ministeriölle ilmoitus joko puhtaasti virallisiin tai henkilö-
kohtaisiin tarkoituksiin edellä määritellyllä tavalla käytettävän bensii-
nin ja öljyn määrästä gallonina ja muut ministeriön Tukholmaan lähetyksessä
sanomassa No 225, 25.2. pyydetyt tiedot.

Hall.

Toistetaan ministeriölle päätöksellä, jos syönä. Koska 2-28 on kätöis-
suoritus, olisi luultavasti välttämätöntä panna tilit uudelleen
käsittämään. Toistetaan ministeriölle.

Steinhart.

8. 11. Washingtonista Kairoon, 18.3.43. No 399.

Presidentin puolesta hankkikaa varmuus siitä, onko Kreikan kuninkasalle mitään sitä vastaan, että sille vartioalukselle, jonka lähitulevaisuudessa luovutamme Kreikan laivastolle, annettaisiin nimeksi "King George II". Teille tiedoksi: šakettiin Norjan ja Tanskan laivastoille luovutetut samanlaiset alukset ovat vastaavasti saaneet nimekseen "King Haakon" ja "Queen Wilhelmina".

Hull.

9. Kairosta Washingtoniin, 23.3.43.

Ministeriön sanoma No 399, 18.3.

Kreikan kuningaskunta pyysi esittämään presidentille vilpittömän kiitollisuutensa ja ilonsa sen johdosta, että ko. laiva kantaa nimeä "King Georg II".

Kirk.

10. Ankarasta Washingtoniin, 12.3.43.

Stettiniukselle Cardozalta. Kuten mainittiin suurlähetystön sanomassa 13.1. ja Kaufmanin kirjeessä 15.1.(liite), ehdotti BACC vain 40 tonnia kalsiumkarbidia 120:n asemasta.... Egyptissä on kehoittanut pidättämään osan niistä 114 tonnista, jotka on kuljetettu joulukuussa T-28:n mukaisesti. BACC ehdottaa pidätettäväksi koko kuljetuksen. Turkin muut pyynnöt, jotka koskevat karbidin saantia Palestiinasta ja Pohjois-Afrikasta, hylättiin sillä perusteella, että varastot ja tuonti akselimaista ovat riittävät.

Toistakaa Winantille pidätyslupa, jos myönnetty. Koska T-28 on käteissuoritustilaus, olisi luultavasti välttämätöntä panna tilit uudelleen kuntoon. Toistettu Winantille.

Steinhardt.

11. Washingtonista Ankararaan, 20.3.43.

Cardosalle Stettiniukselta. Viittaus sanomaanne No 453, 12.3., lainaus- ja vuokraus No 38. Me tutkimme kalsiumkarbidin pidättämismahdollisuutta. Otakautevasti tulette sopimaan Winantin kanssa kuljetuksen edelleen

13. toimittamisesta Egyptistä, kunnes voidaan suorittaa asianmukaiset järjes- telyt.

Hull.

12. Ankarasta Washingtoniin, 19.3.43.

Italia ja Ranska suorittavat tavallisesti tähän aikaan hampun kylvösiemen- nen ostoja Turkissa. Ko. siemenen suurin viettäväksi liikenevä määrä ei ole koskaan 500 tonnia enempää ja tänä vuonna on käytettävissä vain rajoit- tettu määrä, 150-200 tonnia. Sekä Italia että Ranska ovat neuvotteluissa

14. turkkilaisien yhtiöiden kanssa hampun kylvösiemenen hankkimiseksi, mutta eivät ole tähän mennessä saaneet päätetyiksi mitään kauppvoja johtuen vaikeudesta sovittaa kiinteän vientihinnan, (24 piasteria kilolta) ja paikallisen markkinahinnan (65 piasteria kilolta) välinen suuri ero. Italian ja Ranskan yritykset, kierteä kiinteää vientihintaa koskevaa rajoitusta erilaisilla järjestelyillä ovat tähän saakka olleet tuloksetto- mia. Mitä maksuun tulee, on Vichy ilmeisesti taipuvainen - sellaisen kipeästi tarvitsemansa turkkilaisen tuotteen kuin hampun kylvösiemenen ollessa kyseessä - suostumaan mihin sen vallassa olevaan maksusopimukseen tahansa, mikä todennäköisesti merkitsisi maksua vapsana Sveitsin tai Ruotsin valuuttana. Ranskan viimevuotiset hampunsiemenen ostot suoritettiin Ruotsin välityksellä; maksu tapahtui Ruotsin valuuttana ja tavarat osoitettiin Ranskaan Turkin ulkopuolelta. Suurlähetystö on sitä mieltä, että suhteellisen pienen määrän, mahdollisesti 150.000 Turkin punnan käyttäminen riittäisi katkaisemaan Italian ja Ranskan hampunsiementä

kooskevat neuvottelut, mikäli näyttäisi uhkaavan se vaara, että he onnistuvat hankkimaan ko. tavaraa, ja tulee menettelemään sen mukaisesti.

Steinhardt.

13.

Ankarasta Washingtoniin, 30.3.43.

Tänään iltopäivällä tapahtuu Mersinissä Britannian ja akselin välinen vankien vaihto. Vaihto, joka on järjestetty Turkin Punaisen Puolikuun välityksellä, käsittää 788 brittiläistä merimiestä ja vastaavan määrän italialaisia merimiehiä, 35 brittiläistä merimiestä ja 35 saksalaista sekä 50 brittiläistä siviilihenkilöä ja 50 italialaista. Vangit tuotiin Mersiniin yhdellä italialaisella ja yhdellä brittiläisellä laivalla.

Steinhardt.

14.

Ankarasta Washingtoniin, 20.3.43.

Hämmästyttävään yksimielisesti on Turkin lehdistö hyväksynyt pääministerin Amerikan hallitukseen ja kansaan kohdistamat ystävyyden ilmaukset. Dogrul sanoo Cumhuriyet'issä: "Esittäessään tasavaltalaisille Yhdysvalloille tasavaltalaisen ja demokraattisen Turkin hallituksen terveiset ja sydämelliset tunteet Saracoglu vain ilmitoi turkkilaisten tunteet. Saracoglu'n hallituksen saama yksimielinen luottamuslause on vain kiitollisuuden ilmaus koko Turkin hallituksen (puolesta)".

Yalman kirjoittaa Vatanissa: "Viitaten Amerikan kongressissa Inönün uudelleen valitsemisen johdosta esitettyihin ystävällisiin lausuntoihin pääministeri ilmaisi lämpimän ja vilpittömän kiitollisuuden ...-n puolesta siten tulkiten sen tunteita." Huolimatta amerikkalaisvihamielisen artikkelin aiheuttamasta väliaikaisesta lakkautuksesta tai ehkä sen vuoksi huomauttaa Tasviri Efkar pääkirjoituksessaan: "Lausueksaan julki kiitollisuutensa sekä Britannian parlamentissa että Amerikan kongressissa esityistä ystävyyden ilmaisuista Saracoglu tähdensi Turkin ja Britannian & Amerikan

välisen ystävyuden merkitystä ja arvoa." Lisäksi kirjoittaa Safa, väli-
aikaisen lakkaamisen aiheuttaneen artikkelin kirjoittaja: "Saracoglun
viittaus Iso-Britanniassa ja Yhdysvalloissa Turkin kansaan ja sen
rakastettuun johtajaan kohdistettuihin ystävyuden ilmauksiin ilmaisee
täysin koko Turkin kansan tunteet."

Steinhardt.

15. Ankarasta Washingtoniin, 20.3.43.

Ministeriön sanoma No 234, 19.3.

Keskustelunalainen grafiittimalmi on louhittu Muglassa ja suurilähetystä
on saanut tietää, "mutta ei voi vahvistaa", että se on laadultaan sopi-
vaa käytettäväksi sulatusastioiden valmistukseen. Emme ole tähän mennessä
onnistuneet saamaan varmuutta akselin osuudesta ko. malmiin. Omistaja on
haluton myöntämään optiota niin pitkäksi ajaksi, että ehtisi lähettää
näytteet Yhdysvaltoihin analyysiä varten, koska hän selittää kipeästi
tarvitsevansa rahaa hskettäin säädetyn raskaan pääomaveron maksuun. Varas-
tossa olevasta 1.300 tonnin määrästä vain 1000 tonnia on ostettavissa,
koska 300 tonnia ilmoitetaan varatun myytäväksi Karabukin terästehtäelle.
Jos ministeriö ja Taloudellisen Sodan Toimikunta ovat sitä mieltä, että
ko. tavaralla on jotain todellista ehkäisyostoarvoa, voisimme yrittää
saada omistajaa myymään 500 tonnia ja antamaan pitkäaikaisen option
jäljelläolevaan 500 tonniin.

Steinhardt.

16. Ankarasta Washingtoniin, 19.3.43.

Lähetystä on saanut ulkoasianministeriöltä erittäin kiireellisen tiedon-
annon, jossa sitä pyydetään ottamaan yhteys so. viranomaisiin siinä tar-
koituksessa, että ryhdyttäisiin heti toimenpiteisiin sen 800 tonnin rikki-
määrän kuljettamiseksi Turkkiin, jonka nyt sanotaan odottavan kuljetusta
New Yorkissa, jotta se saapuisi Turkkiin ennen huhtikuun loppua 1943.

Ministeriö pyytää edelleen, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin jäljellä-
olevan 3200 tonnin rikkimäärän - jota Turkki tänä vuonna kipeästi tar-
vitsee - kuljettamiseksi niin pian kuin mahdollista. BACC ehdotti
viime vuonna 4000 tonnin rikkimäärää vuodeksi 1943. BACC:lle ilmoitettiin
myöhemmin, että Lontoo hyväksyi ko. määrän kuljetukseen ...-n lähteistä.
Useissa Ankarassa olevien lainauksen ja vuokrauksen edustajien lainaus-
ja vuokraushallitukselle viime aikoina lähettämässä tiedonannoissa on
mainittu huhti- tai toukokuun toimituksen tarpeellisuudesta. BACC:n
ehdottamasta 4000 tonnin rikkimäärästä on 2500 tonnia viinitarhoja varten,
joilla on tärkeä osa Turkin talouselämässä, ja 1500 tonnia sotatehtaille.
Molempia tarvitaan kipeästi. BACC:lle on ilmoitettu, ettei Keski -Idän
lähteistä ole tänä keväänä saatavissa tyydyttävää rikkiä. Ottaen huo-
mioon Turkin todellisen ja kipeän rikin tarpeen ja sen seikan, ettei Turk-
kiin ole kuljetettu rikkiä, vaikka BACC ehdotti 4000 tonnin rikkimäärää
vuodeksi 1942 ja myöhemmin samaa määrää vuodeksi 1943, pyydän, että ryh-
dyttäisiin toimenpiteisiin niiden 800 tonnin kuljettamiseksi heti, joiden
sanotaan odottavan kuljetusta New Yorkissa.

Steinhardt.

17.

Ankarasta Washingtoniin, 21.3.43.

Anatolian toimisto julkaisee 20 p:nä seuraavan puolivirallisen budapes-
tiläisen Pester Lloyd'in Saracoglun puhetta käsittelevän pääkirjoituksen:
"Viime aikoina on koko maailman yleinen mielipide jännittyneenä seurannut
Turkin yllättäviä suhtautumista. Puhe ei täysin hälvennä Adanan kohtaus-
ta ympäröivää hämärää. Täytyy myöntää, että Turkin liittolaisiin kohdis-
tuva sympatia on täysin luonnollinen, kun ottaa huomioon Turkin, Iso-
Britannian ja Yhdysvaltain välisen liiton ja sopimukset. Siitä ei
kuitenkaan pitäisi tehdä sitä johtopäätöstä, että Turkki on mennyt täydell-

lisesti liittolaisten puolelle. Päinvastoin Turkin pääministeri tähdensi maansa ehdottoman puolueettomuutta, jolla on oittämättömiä etuja. Alati kasvavan turvallisuuden tunne ilmenee tuossa puheessa johtuen ensi sijassa heikettään suoritetuista toimenpiteistä. Pääministeri korosti ylipöydellä Turkin armeijan voimaa, armeijan, josta on tullut tärkeä tasapainotekijä tuossa osassa Eurooppaa. Tuon tasapainon toteuttaminen on täydellisesti sopuosiinnussa Turkin puolueettomuuspolitiikan johdonmukaisen jatkamisen kanssa."

Steinhardt.

18.

Ankarasta Washingtoniin, 14.3.43.

Louis Stern pyytää, että seuraava sanoma toimitettaisiin Saarraitille: Suostun seuraavan kirjallisen ilmoituksen antamiseen lehdistölle.

"Kansainvälinen Talitikkuyhtiö on tänään antanut seuraavan tiedonannon:

Pitkähköjen neuvottelujen tuloksena, joita on käyty Turkin hallituksen ja yhtiön kesken, on talitikkuyhtiö saanut 2.160.938 dollaria ja 94 senttiä suoritukseksi niistä Turkin hallituksen laskuista, jotka olivat jääneet maksamatta 1.7.1938 - 31.12.1942 välisenä aikana. Myyntiyhtiö haluaa lausua kiitoksensa ministeriölle ja suurlähettiläis Steinhardtille heidän uupumattomista ponnisteluistaan tuon suorituksen aikaansaamiseksi."

Steinhardt.

19.

Bernistä Washingtoniin, 17.3.43.

Huomioitsijat arvelevat Saksan hallituksen viime aikaisten toimenpiteiden johtavan klytänässä kauppatointen keekeytymiseen Saksan arvopaperipörssiessä. Yksityisten osakkaiden osakkeiden myyntiä, joka on vähentynyt minimimäärään johtuen asianomisten voimakkaasta halusta mieluummin säilyttää osakemääränsä kuin ottaa käteistä, varsinkin kun on sängen

vaikessa ostaa muita osakkeita niiden sijaan, on myös rajoittanut sen seikka että helmik. 13.p:n jälkeen ei voida suorittaa ostoja epävirallisiin tai vaihteleviin hintoihin, vaan ainoastaan virallisesti vahvistettuihin kateishintoihin, joita voi korottaa vain vähän tai ei ollenkaan, minkä vuoksi ne eivät houkuttele myyjiä. Toinen tärkeämpi toimenpide koskee osakkeita, jotka on myytävä hallitukselle vahvistettuihin hintoihin.... Siihen valtuutetut pankit jälleensivivät aikaisemmin hallitukselle myytyjä osakkeita vahvistettuihin hintoihin kaikille tarjoaville jakojen perusteella, jotka suoritettiin ottamalla huomioon heidän tarjoustensa ja myytävänä olevien osakkeiden määrä. Helmikuusta lähtien ei pankkien enää tarvitse jakaa ko. osakkeita suhteellisesti eri tarjousten tekijöiden kesken, vaan ne saavat myydä niitä rajattomia määriä määrätuille tarjoajille, jotka katsotaan sopiviksi. Tuo merkitsee, että useimpien tarjousten tekijöiden on käytännöllisesti katsottuna mahdotonta ostaa osakkeita. Huomioitsijat ovat sitä mieltä, että pankit saavat lyhyessä ajassa loppuun myydä ko. osakkeet, jotka on myytävä hallitukselle. Sen vuoksi on mahdollista, että liiketoiminta hallitukselle myytävien osakkeiden kohdalla joutuu myös pian täydellisesti pysähtymään.

Harrison.

20.

Lissabonista Madridiin, 20.3.45.

Seuraava sähkö saatu ministeriöltä. Taloudellisen Sodan Toimikunnalta. Toistakaa ao. konsulaatin virkamiehelle. Haluamme saada tietoja laivoista ja mahdollisesta lastitilasta, jota kenties on käytettävissä Espanjasta ja Portugalista Argentiinaan menevissä laivoissa. Haluamme tietää, montako lähtee Argentiinaan painolastissa, montako on osittain täyttä ja montako on täyteen lastattua. Koska eräät espanjalaiset alukset ottavat Lissabonista Argentiinaan menevää lastia matkallaan länteen, ehdotetaan,

3.4.1943.

SALAINEN

Ilmoitus No 320 X.

1.

Bernistä Washingtoniin, 15.1.43. No 377.

Mayerilta Sotatietotoimistolle.

Corporation de la Paysannerie Française, jonka Vichy perusti 2 vuotta sitten

saksalaisten määräyksestä, on koettanut keskittää maatalviljelevän Ranskan pumppaamaan kaikki mahdolliset ruokavarat Saksaan.

Office National Interprofessionel des Céréales'in johtaja on ilmoittanut,

että vv. 1942-43 olisi entisellä miehittämättömällä alueella odotettavissa

3 milj. sentnerin vehnäväjaus, joka johtuu tuontien pysähtymisestä Pohjois-

Afrikasta, riittämättömästä tuotannosta alueella ja "vaikeuksista", joita

esiintyy saannoissa miehitetyltä alueelta. Hän antoi ymmärtää, että Ranskan

täydellisestä miehityksestä olisi seurauksena laajemmat pakko-otot huoli-

matta saksalaisten suostumuksesta olla pakkoluvuttamatta nk. "operoiville

joukoilleen" tavaroita entiseltä miehittämättömältä alueelta. Talonpoikia

vaaditaan olemaan luopumatta varastoistaan, jolleivät ole varmat siitä,

että lopullinen määräraikka on Saksassa. Heille kerrotaan myös, että

Pétainin suosiossa Ranskassa "takaisin maalle"-politiikkaa, antoi Lavalin

tietotoimisto lehdistölle määräyksen olla julkaisematta uutisia, jotka

voisivat panna työttömät etsimään maatöitä, koska heitä tarvitaan Saksan

työvoimanpuutteen vähentämiseen.

Harrison.

Harrison.

2.

Bernistä Washingtoniin, 23.1.43. No 521.

Sotilasasiamieheltä Sotaministeriölle.

912. Bozenissa 1916 syntyneeltä saksalaiselta sotilaskarkurilta. Karkuri

oli ryhtynyt palvelukseen Otr(e)vossa olevassa "3Rheingold"-divisioonas-

A2

3.

...kurssin lohkolle huhtik. 7. p:nä 1942 58 päivän marssin
 sa, joka saatiin divisioona (luultavasti 387.), joka on kokonaan hevosvetoinen,
 jälkeen. ...tykistörykmentin, rynnäkköpioneerirykmenttiä, JRit 541, 542,
 543 ja 5 eläinlääkintäkomppaniaa. Se toimi heinäkuun puolivälissä Vorone-
 zhin pohjoispuolella, missä sitä tuki 9. Pens.D. Divisioonassa oli 15
 matalaa, tornitonta tankkia (Sturageschütz), jotka oli varustettu 7,5 cm
 pitkäputkisilla pst.tykeillä tai lyhyillä 8,8 cm tykeillä, joita käytettiin
 joukkoja vastaan.

Lokakuun puolivälissä jaettiin uudet kaasunaamarit sekä suojakaavut ype-
 riittävästi vastaan ja 3 pötkyä lääketta miestä kohti kaasunpalamia varten.
 Rokotuksesta huolimatta on keltatauti yleistä. Kuhunkin pataljoonaan on
 jaettu yksi lääkäri.

Joukoille oli toimitettu hyvät talvivarusteet: huopasaappaat ja eisustuksel-
 la varustetut, toiselta puolen harmant, toiselta valkoiset suojatakit naa-
 mioksi lumessa.

2 vuotta divisioonaa komentanut kenraaliluutnantti (Le)har vapautettiin
 tehtävistään jouluk. 3. p:nä ja siirrettiin etelään tuntemattomaan määräpaik-
 kaan. Karkurin komppania menetti 205 miehestä 191, divisioonan tappiot
 poikkeuksellisen raskaat heinäkuun 10. ja 18. pn välillä. Karkurille
 myönnettiin Bjelostokiasta ja takaisin 25 päivän loma, jona aikana hän mat-
 kusti 13 päivää Varsovan kautta Voronezhista Innsbruckiin. Viinemainitussa
 kaupungissa hän havaitsi lukuisia joukko-osastoiltaan tuntemattomia sotilaita
 Ranskasta (entisistä siirtomajoukoista?).

Harrison.

Saksan ja Italian välisen liiton...
 ...
 ...

sis-
la

3. Bernistä Washingtoniin, 28.1.45. No 656.) yhtiö alustava tavarajuna.
- Sotamateriaalin kuljetukset Italiaan (Brennerin kautta) 15-31.12.
Hyökkäysvaunujen luku edelleen hyvin suuri. Suuria kuljetuksia raskaita panssarilevyjä Brescian hyökkäysvaunutehtaihin ja Gestrin laivaveistämöille. Jalkaväen aseita kuljetettiin ensi kertaa.) vaunua erikoiskäyttöön Sveitsin-
(kuljetukset esitetty seuraavassa järjestyksessä: 1) tonnimäärä 2) materiaalin laatu 3) alkuperä 4) määräpaikka). 1260 ton. tankkeja Halle Leipzig München, Bologna; 602 ton. tankinosa ja varaosia Stuttgart Magdeburg, Milano Bologna; 1327 ton. raskasta tykistöä Praha Pilsen Köln, Milano Piacenza; 1019 ton. laivastomootoreita ja varaosia Flensburg Darmstadt Kiel, Ancona .... Triest; 6295 ton. panssarilevyjä Saarbrücken Differingen Stahlheim, Brescia Sestri Ponente; 346 jv. ampuatarvikkeita Pilsen München, Livorno Milano Meggion kautta; 145 ton. moottoreita ja osia JU 88:lle München, Rogoredo (Rovereto?); moottoreita ja osia JU 52:lle München, Palermo Catania; 118 ton. moottoreita ja osia Messerschmidt 109:lle Stuttgart, Bologna; 61 ton. moottoreita ja osia Fockewulf 190:lle Ulm, Torino Sostes ... Giovanni; 405 ton. jv. aseita Augsburg München Ulm, Spezia Livorno.
- Saksalaisen bensiinin ja puuhiilen kuljetukset Italiaan (raportti päivätty tammik. 12. pnä 1945). Suurin osa saksalaista bensiiniä kuljetettu Brennerin kautta, ja tyhjiä säiliövaunuja havaittu erityisesti kuljetettavan Sveitsin kautta Italiasta Strassburgiin.) jalle Göttingen.
- Niinpä jouluk. 2-28. pn välisenä aikana kulki Chiasson kautta Strassburgiin 418 tyhjää säiliövaunua ja tammikuussa (12. päivän s anka) yksi 34 vaunua käsittävä kuljetus tammik. 2. pnä.) Saksista.
- Saksan ja Italian välinen liikenne Sveitsin kautta.
- Saksasta Italiaan:) 3.2.45. No 828.
- Singenin - Schaffhausenin kautta (8-14.1.1945) 26 hiilijunaa ja 4 sinetöityä tavarajunaa.) maastievaunua kolme tyhjiä ja kolmentalokkoa kussakin

Singenin - Etawilenin kautta (8-14.1.1943) yksi sinetöity tavarajuna.

Baselin kautta (2-18.1.1943) 224 hiilijunaa.

Italiasta Saksaan: Singenin-Schaffhousenin kautta (8-14.1.1943) 68 vaunua tavaroita (kasviksia, hedelmiä ym.), 12 junaa tyhjiä hiilivaunuja.

Singenin- Etawilenin kautta (8-14.1.1943) 6 vaunua erikoiskoneita r vintto-
suilykkeiden valmistukseen, määräpaikka Ukraina.

Baselin kautta (2-18.1.1943) 43 paluumatkalla olevaa tyhjää tavarajunaa; 495 vaunua malmia ja rikkiä; 310 vaunua hedelmiä ja kasviksia; 2 tyhjää suiliä-
vaunua Strassburgiin; 32 vaunua korkkia.

Tavaraliikenne Sveitsin ja Saksan välillä.

Saksasta Sveitsiin Baselin kautta (2-18.1.1943) 21 junaa hiiltä.

Sveitsistä Saksaan Baselin kautta (2-18.1.1943) 14 vaunua hedelmiä; 6 vau-
nua alumiinia Bramowiin ja Dessauhin; 3 vaunua sytyttimiä Oberdachstetteniin;
3 vaunua automaattiasseita Zürichistä-Örlikonista Trelleborgiin; 2 vaunua
koneita Mäneburgiin.

Sveitsin Italiaan toimittama Chiasson kautta kulkenut sotamateriaali:

13.12. 2 vaunua 20 mm pst.tykkejä (Solothurnista Roomaan); 22.12. 2 vaunua
20 mm pst. tykkejä; 1.1. 1 vaunu 20 mm pst.tykkejä; 3.1. 1 vaunua potassi-
umperkloriaattia (80 tynnyriä, 10.764 kg) Societa Generale Esplosivi e
Munizioni'lle, Villefranca, Bagnone (Villefranca Lunigianassa); 1 saman-
suuruinen vaunulasti samalle vastaanottajalle Orbetelloon.

5.

Olemme pidättäneet ensiluokkaisesta lähteestä saadut Saurer-tehdasta, Wiener
Neustadt, koskevat tiedot. Sähköitämekö me?

Harrison.

4.

Bernistä Washingtoniin 3.2.43. No 802.

Franklitas Saksan rautatieviranomaiselta saattujen tietojen mukaan Saksassa
on yli 1.400.000 rautatievaunua kaikki tyypit ja kaikenlaisessa kunnossa

olevat mukaanluettuina. Uuden sotatyyppisen veturin iän lasketaan olevan vain 1-2 vuotta. Saksassa olevien veturien lukumäärän, joka voidaan yliarvioida, väitetään olevan yli 25.000. (Frankilta saadut tiedot loppuvat tähän).

Saksassa nyt valmistettavat veturityypit: Tyyppi 50 on nyt poistettu. Tyyppi 52 on nykyisin ainoa tyyppi, jota valmistetaan kaikissa tehtaissa lukuunottamatta Kruppia ja sellaisia, jotka valmistavat sähkö-, tehdas- tai vaihdevetureita. Kahta tyyppiä raskaassa palveluksessa käytettäviä sähkövetureita tuotetaan sarjavalmistuksena Baijerin, Itävallan ja Berliinin piirin sähkölinjoilla käytettäväksi. Tatra-tyyppi, joka on raskas vuoristoveturi, on korvattu suureksi osaksi sähkövoimalla Baijerissa ja Itävallassa, mutta sitä tarvitaan itäisiä vuoristoseutuja varten .. valmistus keskitetään todennäköisesti Budapestiin ja Krakovaan. Joko Dieselmotoreilla tai puukaasuttimilla varustettuja moottorivetureita valmistetaan Saksassa ja protektoraatissa. Puukaasutinta käyttävät, yhdistetyt veturi-matkustajavaunut, joita valmistetaan protektoraattirautateille, ovat kaksiakselisia, n. 12 m pitkiä ja 3 m leveitä, voivat saavuttaa 65 km tuntinopeuden, ja niihin mahtuu 50 matkustajaa.

Harrison.

5.

Bernistä Washingtoniin, 24.3.43. No 1900.

Pätevä budapestiläinen lähde ilmoittaa maalisk. 16.pnä.

Huomattavimmat tosiasiat kahden viime kuukauden ajalta ovat:

1. Unkarilaiset kärsineet suuria tappioita itärintamalla. Varsin luotettavien tietojen mukaan kaikkiaan 80.000-150.000 unkarilaista joko kaatunut, kadoksissa tai haavoittunut.

2. Unkarin hallitus näyttää tehneen lujan päätöksen kieltäytyä määräämistä täydennysjoukkoja Venäjän rintamalle. Eipä hallitus näytä olevan enää

halukas korvaamaan vakinaisiakaan ... kysymys, jonka Berliini ... ratkais-
sivat periaatteessa aikoja sitten hyväksyen. Rintamalla tällä haavaa hyvin
vähän unkarilaisia sotilaita. Vielä idässä olevat (n.80.000-100.000) on
sijoitettu miehitysvarusväeksi linjojen taakse. Unkarin hallitus oli toi-
vonut jonkin aikaa sitten saavansa ne kotiin, mutta kaikkien kuljetusväli-
neiden oleminen Saksan valvonnassa on tehnyt toivon turhaksi. Tästä lähtien
täytyy Valtakunnan ruokkia ja varustaa nämä miehet.

Liberaalinen ja legitimistinen oppositio on käynyt yhä rohkeammaksi ja hyö-
tyy yhä enemmän ja enemmän kaukonäköisyydestään. Kaikki hallituksessa pi-
detyt puheet käsittelevät puhtaasti Unkarin etujen puolustusta omalla alu-
eella. Yhä useammat ihmiset pitävät Venäjälle lähetettyjä joukkoja vält-
tämättömänä uhrina Hitlerille maan säätämiseksi suuremmilta onnettomuuksilta.

Seemiläisiä vastaan tähdättyjä, melko lempeitä lakeja pannaan täytäntöön
vähemmän voimakkaasti kuin ennen.

Viime aikojen ainoa huomionarvoinen välikohtaus aiheutui n. 100-120 unka-
rilaisen lentäjän siirtämisestä Venäjältä Marseilleen saksalaisten johtamaan
kouluun, jossa käytetään uudenaikaisia koneita, joita Saksan piti luovuttaa
Unkarille. Kahden unkarilaisen edustajan liian tarmokkaihin välikysymyk-
siin parlamentin valiokunnassa vastasi soteministeri luultavasti, että
lentäjät menevät Marseilleen vain toistaiseksi ja että armeijan lentokone-
pula on niin suuri, ettei se voisi kieltäytyä hyväksymästä luovutusta
Marseillessa.

Itävallasta ilmoitetaan siellä kyllästyttyvän teloituksiin. Wienissä osoit-
tavat ihmiset yhä avoimemmin olevansa Hitleriä ja Valtakunnan saksalaisia
vastaan. Itävaltalaiset ovat nyt vakuutetut Saksan tappiosta ja lähes-
tyvästä vapautuksesta.

Harrison.

4.4.1943.

Tied.2.

SALAINEN

Ilmoitus No 321 X.

1. Bernistä Washingtoniin, 5.3.43. No 1527.

Victorille Burnsiltä.

Seuraavat tiedot Mussolinin ja Ribbentropin Rooman-kohtauksesta saatu lähteestä, joka on osoittautunut aikaisemmin luotettavaksi. Mussolini pyysi kohtausta ja sanoi, ettei Italia voisi jatkaa loputtomiin, ja pyysi vapaita käsiä saada koetella rauhanmahdollisuuksia. Ribbentrop esitti kantanaan, että Saksa voisi pitää Euroopan epämääräiseen tulevaisuuteen, mutta tunnusti, että ratkaisevan voiton mahdollisuudet on menetetty. Hän oli Mussolinin kanssa yhtä mieltä siinä, että jälkimmäisen tulisi koettaa päästä kosketukseen anglosaksien kanssa, ja että nämä yritykset olisi lähimmässä tulevaisuudessa jätettävä Mussolinin käsiin. Mussolini ja Ribbentrop pohtivat rauhanoffensiivin perustaa ja sopivat siitä, että heidän pitäisi koettaa selittää se "väärinkäsitys", että he hänaisivät vallita muita Euroopan kansoja, ja heidän pitäisi tehdä, että natsifascististen kansallisuusperiaatteiden mukaisesti pitäisi kaikille Euroopan kansoille taata täydellinen vapaus. Jos anglosaksit saataisiin vakuutetuiksi todellisesta bolshevismivaarasta, olisi heidän kanssaan yksimielisyyteen pääseminen mahdollinen.

Harrison.

2. Bernistä Washingtoniin, 26.3.43. No 1926.

Victorille Burnsiltä.

Seuraavat tiedot 472:ita, mutta esitän ne varovaisesti Teidän omista lähteistänne tarkistettavaksi. Salainen konferenssi pidettiin Mussolinin johdolla

5. Roomassa maaliskuun 6.pn. Lmsn oli mm. Umberto. Määrättiin nelimiehininen valiokunta Roomaan Nürnbergiin Saksan ja Italian väliseen neuvotteluun. Senjälkeen ehdotettiin, että saksalais-italialainen sekakomitea lähtisi Hitlerin ohjeet saatuaan Japaniin ruhtinas Konoyen puheille tarkoituksella koettaa päästä keskusteluihin Venäjän kanssa Japanin välityksellä.

Harrison.

3. Bernistä Washingtoniin, 27.3.43. No 1968.

Sähkeessäni 608 ehdotetun sveitsiläisen lentolinjan perustamista pohdittu Koska se kuitenkin edustavat parasta mahdollista palvelustaloutta ainakin sanomassani 239 mainitun viranomaisen kanssa. Teknillisistä problemeista hän uskoi voitavan selviytyä, mutta poliittiset näkökohdat ovat vaikeutena. Hän sanoi kuitenkin aikovansa antaa Eskettihin Roomaan nimitetyn edustajan tehtäväksi suorittaa erinäisiä tiedusteluja, vaikkei hän uskonutkaan ti- lanteen olevan toistaiseksi "kypsän". Koska sveitsiläisten täytyy nyt saada Italian suostumus Italian alueen ylittämiseen, ei pidetä todennäköisenä, että lupa olisi saatavissa niin kauan, kuin Saksan veto-oikeus on olemassa eivätkä italialaiset ole saaneet takaisin päätösvapauttaan.

Harrison.

4. Bernistä Washingtoniin, 16.1.43 No 371. Victorille Burnsiltä. Kts. Interphotoa koskevaa tiedusteluanne 25.12. ja vastaustani siihen. Heidän New Yorkin-toimistonsa lähettää Ungerille Zürichiin erittäin varomattomia sähkeitä, joissa mainitaan myös tšekäläisten virkailijoidemme nimiä. Sellaiset sähkeet pitäisi pysäyttää joko Interphotolle tehdyillä esityksillä tai sensorimme toimesta, koska ne eivät vaaranna vain Ungeria, vaan voivat komprometoida omatkin virkailijamme. Unger voi osoittautua hyödylliseksi mutta saattaa olla kaksinkertainen agentti, joten häntä on käsiteltävä äärimmäisen varovaisesti.

Harrison.

5. Washingtonista Berniin, 12.2.43. No 362.
Teitä pyydetään esittämään ja toistamaan Lontooseen täydellinen raportti
kaikista tiedoista, jotka on saatu Ministeriön Teidän suosituksestanne
valtuuttaman Tuschin ja Eschtruthin kohtauksen tuloksena, sekä esittämään
arvionne saatujen tietojen arvosta.

Hull.

6. Bernistä Washingtoniin, 12.2.43. No 386.

(Alku puuttuu)

Koska he kuitenkin edustavat parempia tšekäläisiä natsivastaisia aineksia,
näyttää maksavan vaivan ylläpitää heihin salaista kosketusta siltä varalta,
että he osittautuisivat myöhemmin hyödyllisiksi.

Luotettava, mutta erittäin luottamuksellinen lähde ilmoittaa Saksan konsulin
antaneen Wirthin uupenkuluneen passin sijalle uuden voimassaolevan, mikä,
jos totta, on uusi todistus siitä, että s_aksalaiset haluavat säilyttää
kosketuksen tiettyihin huomattaviin pakolaisiin, joilla voisi olla suhteita
yhtyneihin kansakuntiin kuuluviin henkilöihin.

Koetan huomiota herättämättä ottaa selvän edellisen paikkansapitävyydestä
ja Wirthin suhtautumisesta siihen ja uskon, että kaikkia tämänluonteisia
kosketuksia olisi käsiteltävä erittäin varovaisesti ja, missä vain mahdol-
lista, välittäjien kautta, jotta välttyttäisiin natsien levittämiltä huhuilta.
Yhdyn ylläesitettyihin Dulles'in huomautuksiin; olen aikaisemmin ilmoitta-
nut varemmissä kosketuksista niihin herroihin.

Lisäksi on aika ajoin ollut kosketus H.G.Ritzleriin, .. sihteerin, joka on
läheisissä suhteissa Wirthiin ja Brauniin. ...

Wirth on esittänyt memoranduminsa. Ainoat nimet, jotka hän mainitsi mahdol-
lisina liittolaisina, olivat Brüning ja Treviranus. Hän huomautti, että
Departementin kääntymisellä heidän puoleensa saattaisi olla hyvät tulokset.

4.4.1943.

Tied.2.

SAKAINEN

Ilmoitus No 322 B.

1. Washingtonista Kuibysheviin, 15.2.43. No 92.

Japanin ulkoministeriön selityksiä.

Tammikuun 28.p. ulkoministeri esitti parlamentille Japanin-Neuvostoliiton suhteita seuraavasti:

"Japanin Venäjän-politiikassa ei tule tapahtumaan muutosta huhtikuussa 1941 solmitun japanilais-venäläisen sopimuksen mukaisesti, luonnollisesti kuitenkin ehdolla, että Neuvostoliiton asenne pysyy samana."

Tähän puheeseen viitaten hän esitti seuraavat huomautukset budjettikomitealle helmik. 5.p.: "Japanin ja Neuvostoliiton välisiin suhteisiin nähden ilmoitin, että mikäli Neuvostoliitto noudattaa puolueettomuussopimusta, myös Japani kunnioittaa sitä. Voin havaita, että myös Neuvostoliiton aikomuksena on kunnioittaa sopimusta."

Helmikuun 8.p. ulkoministeri esitti budjettikomitealle kalastussopimusneuvotteluista seuraavaa: "Kalastussopimuksesta neuvotellaan par'aikaa.

Neuvottelujen sisältöä ei voida ilmaista. Modus vivendi- neuvottelut ovat erillään kysymyksestä voidaanko pääneuvotteluja suorittaa. Koska pääsopimusta ei vielä ole solmittu, modus vivendi- ja pääneuvotteluja jatketaan yhdessä. Pohjois-Karafuton (Sahalinin) petroolikysymys on sisällytetty nyt käytäviin neuvotteluihin".

Hull.

2. Ankarasta Kuibysheviin, 20.2.43.

1 laatikko, joka sisälsi 1.000 pikkupullosa tetanus-antitoksiinia ja 8. tus. pullosa kurkkumätöseerumia, sekä 1 laatikko kirurgisia välineitä, jotka on

1A2

5.

tarkoitettu Neuvostoliiton armeijalle, ovat saapuneet lähetystöömme diplomaattipostilaatikissa Amerikan Punaisen Ristin Syyrian-Libanonin osastolta, joka pyytää, että ne toimitettaisiin Neuvostoliiton Ankaran suurlähettiläisille. Onko Teillä mitään tätä vastaan vai pidätkö parempana, että tavarat lahjoitusta varten lähetetään Teille postilaatikissa Kairon kautta.

Steinhardt.

3.

Kuibyshevistä Washingtoniin, 23.2.43. No 195.

Helmik. 22.p. Pravda julkaisee seuraavan TASSin peruutuksen:

"Muutamia päiviä sitten englantilainen sanomalehti Sunday Despatch ja sen jälkeen saksalaiset ja italialaiset radionasemat levittivät tietoa Neuvostoliiton sotilasvaltuuskunnan lähdöstä SSSR:sta ja sen saapumisesta Yhdysvaltoihin tai, toisten ilmoitusten mukaan, Etelä-Amerikkaan. Muutamet ilmoitukset mainitsevat, että marsalkka Timoshenko johtaa valtuuskuntaa. TASS on valtuutettu ilmoittamaan, että nämä tiedot ovat perättömiä ja täysin keksittyjä. Mitään Neuvostoliiton sotilasvaltuuskuntaa enempää marsalkka Timoshenkon johdolla kuin ilman häntä ei ole lähetetty tai lähetetä Yhdysvaltoihin tai Etelä-Amerikkaan.

Standley.

4.

Kuibyshevistä Washingtoniin, 23.2.43. No 197.

Helmik. 22.päivän Pravdassa on Stalinille osoitettu, Dimitrovin, Kominternin Toimeenpanevan Komitean puolesta, allekirjoittama kirje, johon sisältyy m.m. seuraava lause: "Tunnustaan velkamme punaiselle armeijalle, joka tuo vapautuksen Euroopan kansoille, me lupaaamme tehdä kaiken voitavamme menestyksellisesti edistääksemme kaikkien kansojen ryhtymistä Hitlerin vastaiseen sotaan saksalaisen fascismin selustassa.

Standley.

5. Washingtonista Kuibysheviin, 23.2.43. No 118.
Dickerson voi jatkaa matkaa milloin tahansa Teidän harkintanne mukaan.
Doomanin tilalle on kokeeksi valittu henkilö, ja Teille ilmoitetaan asiasta heti, kun hänen lähtöpäivänsä voidaan täsmällisesti ilmoittaa. Toivomme, että lähtö tapahtuu ennen 1.4.43. Ilmoittakaa heti Calderin sairaudesta, kun olette saanut tiedon yksityiskohdista, jotka voisimme tietää, onko Dickersonin tilalle saatava toinen mies.
6. Kuibyshevistä Washingtoniin, 26.2.43. No 218.
Teheran on ilmoittanut meille, että Calder on nyt tervehtynyt, ja että hän lähtee Teheranista ensimmäisellä mahdollisella koneella. Lentosäästä riippuen hänen pitäisi saapua tänne ensi viikolla.
Standley.
7. Kuibyshevistä Washingtoniin, 24.2.43. No 202.
Vastaukseksi Suurlähetystön kirjalliseen tiedusteluun Ulkoasiain Kansankomissariaatti ilmoittaa nootissaan 20.2.43:
Neuvostoliiton maatalousviranomaisten mielestä kevätkylvöt Ukrainan Sosialistisen Neuvostotasavallan tilapäisesti miehityllä alueella eivät v. 1941 olleet enempää kuin 11,4% viljelyskelpoisesta pinta-alasta.
On myös huomautettava, että v. 1941 kolhoosit suorittivat kevätkylvöt Voroshilovgradin, Stalinon, osassa Harkovin, Dnjepropetrovskin ja Saporoshen oblasteissa ennen näiden oblastien miehitystä. Maanviljelysdepartementin mainitsema v. 1941 kevätkylvösuhde 22% viljelyskelpoisen pinta-alan kokonaismäärästä on siten liian korkea.
Neuvostoliiton maatalousviranomaiset ovat määritelleet v. 1942 kevätkylvöjen olleen korkeintaan 18% viljelyskelpoisesta pinta-alasta, eikä 30 - 36%, kuten Bernin lähetystö mainitsi.

V. 1940 Ukrainan kevätkylvöt olivat 34,7% viljelyskelpoisesta pinta-alasta
eikä 38 %
Standley.

8. Kuibyshevistä Washingtoniin, 25.2.43. No 214.
Päivän Volzhkaja Kommuna julkaisee otsikolla: "Saksalaisten fascistiroisto-
jen valheet" Neuvostovenäjän tiedoitustoimiston ilmoituksen, kuten se radi-
oitiin Saksan asemien kautta helmik. 23.p., puna-armeijan tappionumeroista
sodan puhkeamisesta lähtien. Mainitaan 18.200.000 miehen kokonaisnumerosa,
ja kommentoidessaan Neuvostoliiton tiedoitustoimisto huomauttaa, että mi-
kään armeija, joka on kärsinyt tällaiset tappiot, ei olisi voinut vapaut-
taa fascisteista 14 oblastia, piirikuntaa ja autonomista tasavaltaa, eikä
antaa viholliselle niin raskaita iskuja, kuin punainen armeija on tehnyt.
Se päättyy mainintaan, että saksalaiset ovat tuhonneet ja karkoittaneet
"sadoin ja jälleen sadointuhansin" Neuvostoliiton siviiliväestöä, ja peit-
tääkseen kaikki julmuksiensa jäljet, ovat sisällyttäneet nämä punaisen
armeijan tappionumeroihin.

Standley.

9. Kuibyshevistä Washingtoniin, 2.3.43. No 235.
2.3.43 Volzhkaja Kommuna julkaisee Puolan hallituksen 25.2.43. Lontoossa
laatiman julistuksen Neuvostoliiton ja Puolan välisistä suhteista, ja
liittyy siihen TASSin tiedoitus, joka vastaa julistukseen. Tämä tiedoitus
mainitsee, että julistus osoittaa, että Puolan hallitus ei halua tunnustaa
Ukrainan ja Valkovenäjän kansojen historiallista oikeutta yhtyä kansallisiin
valtioihinsa. Imperialistista politiikkaa noudattaen ja välittämättä näi-
den kansojen jälleenyhdistymisestä Puolan hallitus kannattaa Ukrainan ja
Valkovenäjän alueen jakoa ja sen asukkaiden erilläänolon jatkumista. Tiedoi-
tuksen mukaan Neuvostoliiton johtavat piirit ovat sitä mieltä, että

10. kielteensä Ukrainan ja Valkovenäjän kansoilta oikeuden yhdistyä veri-
veljiinsä Puolan hallitus osoittaa imperialistisia taipumuksia, ja että sen
viittauksilla Atlantin peruskirjaan ei ole mitään pohjaa.

Tiedotus lisää, että Atlantin peruskirja ei anna kenellekään mitään oi-
keutta loukata ukrainalaisten ja valkovenäläisten kansallisia oikeuksia,
vaan päinvastoin se perustuu kansojen kansallisten oikeuksien periaatteiden
tunnustamiseen, ja koskee myös Ukrainan ja Valkovenäjän kansoja. Tiedoi-
tus huomauttaa, että myös lordi Curzon, huolimatta hänen epäystävällisest-

11. tä suhtautumisestaan Neuvostoliittoon, sanoi, että Puola ei voi vaatia uk-
rainalaista ja valkovenäläistä maaperää, mutta aina tähän saakka Puolan
hallitsevat piirit eivät näytäneet tätä ymmärtäneen.

Puolan hallitsevien piirien väite, että Puola aina nykyisen sodan alkuun
saakka ei suostunut minkäänlaiseen yhteistoimintaan Saksan kanssa Neuvos-
toliittoa vastaan, ei pidä yhtä tosiseikkojen kanssa, tiedoituksen mukaan,
sillä koko maailman tuntee Puolan hallituksen ja sen ministeri Beckin
profascistisen lähentymispolitiikan Hitlerin Saksaan, jotka monet henki-
löt pyrkivät saattamaan Puolan Neuvostoliittoa vastaan.

Jos nykyisestä saadaan mitään opetuksia, opettaa se ainakin, että slaavi-
laisten kansojen on pyyrittävä yhdessä. Puolan hallitus ei ole oppinut mi-
tään, jos se tekee yrityksiä saada kasaan ukrainalaista ja valkovenäläistä
maaperää, ja siten kasvattaa vihamielisyyttä Puolan kansan ja Ukrainan ja
Valkovenäjän kansojen välillä.

Tiedotus päättyy toteamukseen, että Puolan hallituksen julistus ei kuvasta
Puolan kansan todellista mielipidettä. Sen vapauttaistelu liittyy purka-
mattomasti molemminpuolisen luottamuksen ja ystävyysvahvistumiseen Puo-
lan kansan ja Ukrainan ja Valkovenäjän kansojen samoin kuin muiden Neuvosto-
liiton kansojen välillä.

Toistettu Moskovaan. Doonan.

10. Ankarasta Kuibysheviin, 26.2.43.

Kassatio-oikeus ryhtyi 24.2.43. Ankarassa käsittelemään von Papen-pommi-
jutussa tehtyä vetoamista. Kuulustelun alkaessa valittajat anoivat julkis-
ta kuulustelua. Oikeus hylkäsi anomuksen sillä perusteella, että julkinen
kuulustelu vetoamisoikeudessa on mahdollinen vain siinä tapauksessa, että
valittajia edustaa asianajaja, ja koska ...

(loppu epäselvä)

Steinhardt.

11. Kuibyshevistä Washingtoniin, 2.3.43. No 231.

Suurlähettiläs lähti eilen illalla junassa Moskovaan. Lähettäköön Moskovaan
kaikki erikois- ja muut sähköiset, jotka vaativat hänen henkilökohtaista kä-
sittelynsä.

Doonan.

12. Kairosta Washingtoniin, 1.2.43. No 226.

"Ilmoitan oleallisen eilisestä keskustelustamme Lontoon sotakabinetille ja
- Amerikan lähettiläsen välittämänä - Yhdysvaltain presidentille ja koska
haluan tehdä sen sanoin, jotka tarkalleen kuvastavat Teidän esittämiänne
huomioita, haluan Teidän tuntevan termit, joita siten käytän tiedoituksesse-
ni.

Ettehan liene vakavissanne kiistessänne otaksunani, että tilanne on viime
kuukausina jyrkästi muuttanut perusteet, joiden nojalla Godefroy-Cunning-
ham sopimus ja sen jälkeen Godefroy-Harwood sopimus allekirjoitettiin.

13. Välttämättä, että Te edelleen olette uskollisuudenvelassa Vichyille Ranskan
laillisena hallituksena, vaikka toteatte, että tätä hallitusta- nykyisissä
olosuhteissa- vihollinen kontrolloi. Vaikka tunnustatte Vichyn hallituksen
auctoriteetin Te myönnätte, että Teidän on järkevästi harkittava mitä
Vichyn määräyksiä Te voitte noudattaa ja mitä jättää noudattamatta uskoen,

että muutamat niistä ovat Vichyn hallituksen väärentämättömiä ohjeita, kun taas muutamat ovat selvästi vihollisen sanoemia. Ette tee mitään huomautuksia sen väitteen suhteen, että on erinomaisen epätodennäköistä, että Vichyn sallittaisiin antaa mitään määräyksiä, jotka eivät ole vihollisen toiveitten mukaisia.

Te ette halua (mikäli olette asiaa harkinnutkaan) liittyä niihin voimiin, jotka tunnustavat kenraali Giraud'n Pohjois-Afrikassa, koska kenraali Giraud'n hallinto ei ole Ranskan hallitus. Te ette lausu mitään huomautusta sen suhteen, että Teidän yhä pitäessänne, määrätyn varauksin, Vichyn hallitusta Ranskan hallituksena, on selvästi mahdotonta millegään muulle (kuten Giraud'n hallinnolle) kehittyä Ranskan hallitukseksi, jonka Te loogillisesti voisitte tunnustaa Vichyn hallituksen vastakohtaksi. Samalla kertaa sanotte, että Teille saattaisi olla mahdollista liittyä kenraali Giraud'n voimiin, kun yhdistyneet kansat ovat vallanneet Tunisian. Sanotte, että Teidän on mahdotonta rikkoo valaanne marsalkalle liittymällä yhdistyneisiin kansoihin, vaikkakin Te tunnustatte, että monet muut Ranskan vanhemmista meriupseereista Länsi-Afrikassa ovat siten tehneet, ettekä Te esitä mitään valitusta heidän menettelynsä johdosta. Te myönnätte, että Ranskan Länsi-Afrikan viranomaiset ovat vapaita ja riippumattomia ja olivat oikeutetut päättämään taistelun jatkamisesta ..."

(Loppu puuttuu)

Kirk.

13. Kairosta Washingtoniin, 2.2.43. No 242.

"Casablancassa perustettiin taistelevien ranskalaisien liitto, ja liittoutuneilta olen saanut välttämättömät vakuudet meidän sotilaallisten, taloudellisten, rahallisten ja moraalisten etujemme suhteen. 500.000 ranskalaista, joiden luona näken kävin Tunisian rintamalla, ihmettelevät, milloin heidän Aleksandriassa olevat toverinsa laivastossa tulevat liittymään heihin tais-

telassa la Patrie'n pelastamiseksi, kuten Madagascarin sotilaat ja merimiehet, joita juuri kuljetetaan Lontoosta Algeriin, ovat äskettäin tehneet. Ohjelma Ranskan kaikkien sotalaivojen modernisoinniseksi, kuten sen armeijalle Afrikassa on tehty, on toteutumassa. On välttämätöntä, että Teidän komennossanne olevat laivastoyksiköt liitetään, jotta Ranskan lippu tulisi olemaan täysivoimaisena mukana taistelussa, jonka voitokkaasta päättymisestä ei enää ole mitään epäilystä.

Koska pyytämme määräaika, jonka kuluessa Te ilmoitatte ratkaisustanne, on juuri päättymässä, pyydän Teitä ilmoittamaan päätöksestänne kiireellisesti."

Kirk.